

A Mátyás Pince egykor és most

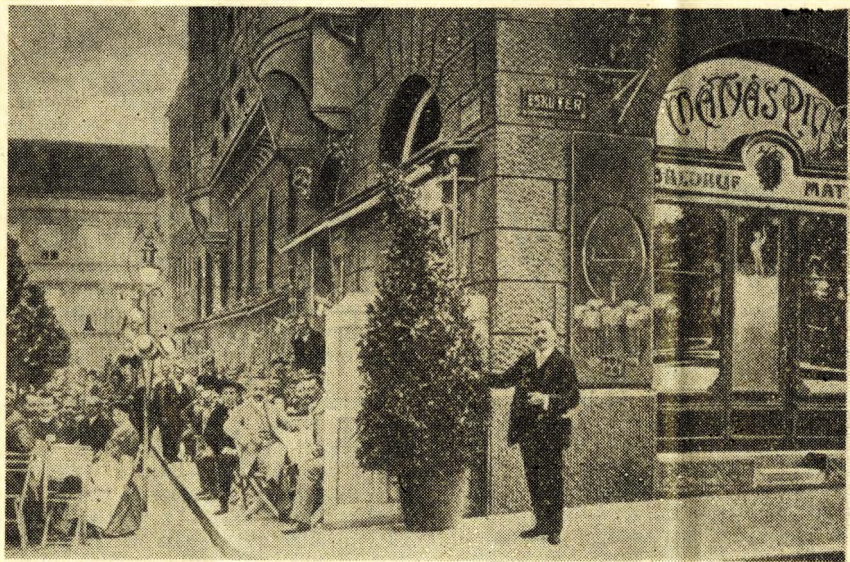
Merészen — ezüstös szürkére festve — íveli át a Dunát az új Erzsébet híd. Elődjét — amely a maga idejében Európa legnagyobb függőhídja volt — a vandál pusztítás a Dunába döntötte. Pótlására építették fel a közelmúltban felavatott és a környezethez harmonikusan simuló hidat, hogy születésével új életet kezdjen a hidak és Budapest történetében. Az újszerű vonalvezetés és forgalom a hídfők rendezését is megkivánták és ez érdekesen hatott a környékre. Már a régi Erzsébet híd zsúfoltan beépített hídfője is szinte nyakékként gyűjtötte maga köré a különféle vendéglátó üzleteket. Színes köveként találtunk itt egy-egy vendéglőt, borházat vagy sörözőt, amelyek szívélyesen tárták kapuikat a Budára menő vagy onnan jövők felé. Ezek között is egyik legfényesebb ékkő a Mátyás Pince volt, amely a Duna utca és Kéményseprő utca sarkán búj meg szerényen. Már annak idején is országos és külföldi hírnévnek is örvendő söröző volt. Most a pesti hídfőképzés, az előtte levő házak lebontásával pompázatosan kiemelte a háttérből és a híd fényében tündökölteti ország, világ előtt.

A Mátyás Pince története érdekes módon kapcsolódik a régi híd történetéhez, így nem érdektelen, ha röviden visszaillesztünk a patinás üzlet eddigi életére.

1896-ban a Vas megyei Borostyánkőről a Scholtz féle vendéglőbe került egy jókiállítású fiatalember csaposként: Baldauf Mátyás. Előzőleg már megjárta Bécs és Graz nagyobb üzleteit és kitanulta a mészáros és pincér szakmákat. A Scholtz vendéglő a Sebestyén utcai átjáróházban Pest belvárosának régi üzlete volt. A bolthajtásos szobákban terítetlen faasztalok mellett fogyasztották a habzó árpalét. Az asztalok közepét lyukacsos bádoglemezek fedték. Ezen folyt le a kicsorduló sörlé az asztalokba rejtett bádogtartókba. Hajdanában, friss csapoláskor a csaposlegény kék kötényében kiállott az utcára és trombitaszóval jelezte az új hordó csapaverését.

A régi Pestből közben Budapest lett, ám a Scholtz megmaradt eredeti állapotában, csak Bittrich József lett a tulajdonos. Az 1898—1900-as években, éppen az Erzsébet híd építésével kapcsolatban lerombolták a belvárosnak a híd vonalába eső részét. Eltűnt a Sebestyén utca. Bittrich mester a Zöldfa-utcai (most Veres Pálné utca) régi címeres boltíves Mosonyi házba helyezte át üzletét. Magával vitte csaposát és az üzlet üdvöskéjét, Antonovics Tercsikét, a felszolgálót. Itt már Mátyás előlép csaplárosnak és százalékot kap a kimért sör után. Közben 1900-ban feleségül veszi a mindenki által szeretett és tisztelt Tercsikét és együtt gyűjtögetik pénzüket önálló üzleti álmuk megvalósítására.

Az Erzsébet híd — ha lassan is, de — épül és mind több nézőt csábít a Dunapartra, aminek hasznát a bor- és sörházak fölözik le. Végre a híd elkészül. 1903. október 4-én felavatják és átadják a forgalomnak. Az ünnepségek alatt az Eskü-tér és Kéményseprő utca sarkán épülő hatalmas palota pincéjéből már kopácsolás hallatszik ki. Miután a Bittrich-féle üzlet vételárában nem tud Mátyás megegyezni, kibérli évi 1500,— forintért az épülőfélben levő ház pincéjét.

Nem utánozza a müncheni Bräuhaust, a bécsi Rathauskellert, sem a nürnbergi Brautwurstglöckchent, hanem valami sajátos magyaros stílust alakított ki Bindinger István belvárosi asztalos mesterrel. A cégablák festőjének javaslatára nevezi a pincevendéglőjét Mátyás királyról és így lett a festő: Friedrich Lajos keresztapa, aki egyben ajándékol megfesti Mátyás király arcképét is. Az építkezés egy kicsit elhúzódik, de 1904. január 30-án mégis jelentős napra ébrednek a környékeliek. Megnyílik a pincésöröző és üveg-freskós fülkéi magukhoz ölelik Gambrinus rabjait, akik kiapadhatatlan ener-

MÁTYÁS PINCE

BALDAUF MÁTYÁS
VENDEGLŐS

BUDAPEST
IV., ESKÜ-TÉR 6. SZ.

1904 — 1929

JUBILEUMI ÉTLAP

az 1904. január 30-án volt árakkal.

ELŐÉTELEK:

Halmayonnaise	1—
Kaszinó-tojás	-40
1 db keménytojás	-16
Keletengeri hering	-20
Göngyölt hering	-20
Bouillon	-24
1 db szardínia	-16
1 db olajgyűrű	-08

FŐZÉLEK:

Sárgaborsó	-12
„ feltéttel	-36

SALÁTÁK:

Burgonyasaláta	-20
Vöröskáposzta-saláta	-20
Francia	-20
Vegyes	-30
Cékla	-20
Ecetes ugorba	-06
„ paprika	-06

SAJTOK:

Emmentáli	-20
Trappista	-20
Pápusztai	-20
Magyaróvári	-20
Roqueforti vajjal	-24
Liptói	-16
Körített liptói	-50
Adag olajtúzi	-08

KÉSZ ÉTELEK:

1 pár virsli tormával v. lével	-28
1 ad. debreceni tormával v. lével	-40
Borjupörkölt galuskával	-60 -40
Székegyűlyás	-60 -40
Szalonnástokány burgonyával	-60 -40
Sertéskaraj párolt káposztával	-80 -50
Borjuvesés burgonyával	-70 -40
Tüzeltszűszült rizszel	-80 -50
Angolbelszín burgonyapüréc	1-20
Libamájrisotto	1—
Gombás borjufilée	-80
Esterházy-rostélyos	1—
1/4 paprikáscsirke	-70
Adag sült jérce	-90
Mátyás-beefsteak	-70
Füstölt sertéscsülök	
Füstölt sertésnyelv	

HALAK:

Ponty, rántva	-80
Fogas vajjal	1—
Süllő, rostol	

FRISSEN SÜLTEK:

Erdélyi fatányéros	1-60
Beefsteak tikörtojással	1-50
Hagymás rostélyos	1—
Bécsi szelet	-80
Naturszelet	-80
Bécsi sertésborda	-60

HIDEG ÉTELEK:

Libamáj	-80
Sonka tormával	-50
Szalámi	-30
Braunschweigi	-32
(ecet, olaj és hagymával)	
Párizsi	-32
(ecet, olaj és hagymával)	
Sörbomba	-32
(ecet, olaj és hagymával)	
Disznósajt	-32
(ecet, olaj és hagymával)	
Adag sült jérce	-70
„ libesült	-80

SÖRÖK:

Világos udvari, korsó	-28
„ pohár	-20
Dreher Baksör, korsó	-32
„ pohár	-24

BOROK:

1. Luj Moéri	-90
1. Nemes kadarka	1—
1. Villányi vörös	1-20
1. Somló	1-50
1. Karjócai ürmös	4—

ÁSVÁNYVIZEK:

1 üveg szóda	-12
1 „ Kristály	-20
Mohai Agnes	-30
Parádi	-36

Fenti árak a 25 éves jubileum napján, 1929. január 30-án érvényesek.

A Mátyás Pince jubileumi étlapja

giával kortyolgatják a sístergő habbal fedett komlós levet. 20 fényesre lakkozott asztal körül mindössze öten serénykednek. Nemsokára egymás után alakulnak a baráti asztaltársaságok. A Kolomposok, a Kakasok, a Van hely, a Rokonok. Tagjaik a régi Pest vezető iparosai, ügyvédek, bírák és művészek. Törzsközönségét a középosztály, a tisztviselőréteg és az egyetemi ifjúság adja.

Az üzlet töretlenül ível felfelé és elérkezik a 25 éves jubileumhoz. A házigazda közben háromszor is nagyobbít. Ekkor nyitja meg a jubileumi termeket és szívéhez nőtt vendégeinek a vendéglátás történetében egyedülálló meglepetéssel szolgál. 1929. január 30-án, a jubileum napján egy napra visszavarázsolja a huszonöt év előtti estét, az akkori árakat írja étlapjára, visszaidézi az elmúlt évek emlékeit és hangulatát. Az árak az akkori áraknak cc. 50%-át tették csak ki. Ezzel a nemes gesztussal adózott vendégeinek, és Tercsi főztijével. Most már pincérek serege leste-várta a szeretett vendégek kívánságait. Így aztán nem véletlen, hogy a kora délelőtti órákban megkezdődött a búcsújárás a Mátyás Pincében és tartott a hajnali órákig. Mindenki ott akart lenni, mindenki gratulálni akart, mindenki eseménynek, ünnepnek tartotta ezt a napot.

Az ünnepséget követték a dolgoz hétköznapiok. A gazdasági válság szele ugyancsak fújdogált és ezt a vendéglátás is kezdte érezni. Mégis, a Mátyás Pincét mintha elkerülte volna. Nem lanyhult a forgalom, hanem inkább emelkedett. A jubileum után nemsokára ismét bővíti — immáron negyszer — élete művét, de a befejezést már nem érhetette meg, mert 1937-ben elhunyt. Az üzletet ekkor már Tercsi nagymama mellett Mátyás és Imre fiai vezették tovább. Közben egyre sűrűsödtek a fellegek Európa és az ország felett. Dübörögtek a harcok, dörögtek az ágyúk, falvak, városok, országrészek omlottak össze. Megnyílt a pokol és megkezdődött az ördögi tánc. A pusztá létkérdés minden mást háttérbe szorított és mégis, ezt a hosszú és keserves időt, helyzeti előnyéből fakadóan, mint egy bombabiztos fedezék, átvészeli.

A felszabadulás fényt gyújt ebben a pincében is. Újra eszméletre tér a sok vihart átélő üzlet. A hid azonban összedölvé, roncsai a Duna hullámaiban. Az eddigi városközpontból egyszerre városgépez lesz. A Felszabadulás téréll a város is befejeződik. A régi vendégek még így is felkeresik, de ez már csak a kegyelet és búcsúzás kora. 1950. januárjában és februárjában az eddigi jelen-

(Folytatás a 6. oldalon)

(Folytatás az 5. oldalról)

tűs üzlet havi forgalma mindössze 30 000 Ft-ot tesz ki. Felettes hatóságok foglalkoznak sorsával és meghúzzák felette a lélekharangot, úgy döntve, hogy átadják a pincét a Bútorértékesítő Vállalatnak raktár céljaira. Beleegyeznek abba is, hogy a boxokat, a fa építményeket lebonthassák és a berendezési tárgyakkal együtt a Moszkva-téri raktárba szállíthassák. Ekkor, a halódó üzletben 18-an dolgoztak. zsebükben az 1950. május 1-re szóló felmondó levéllel.

Ebben a halálos utolsó pillanatban történt azután, hogy a mai Tröszt igazgatója, Venez József, az akkori Szálloda- és Kereskedelmi Központ főosztályvezetője engedélyt adott még egy utolsó kísérletre. Az érintett dolgozók nagy lelkesedéssel láttak munkához, magukévá tették a kijelölt üzletvezető elképzeléseit, kifestették, rendbehozták a helyiségeket, villanyt szereltek, új

BELVÁROSI. SÖRCSARNOK.

Mátyás-pince

IV. ker., Gshtű-tér 6. sz. alatt
(Dapartica és Keményesprű-tica sarkán.)

Étkek-árjegyzéke.

1 pár vörösi formátal 28
Tajszarudaltta 40
2 db híg-csogy kamtyaglás 20
Debreczeni formátal vagy mustérszt 40

Hideg étkek.

1 adag szalámi 28	1 levescshegyi cezel és 32
1 „ szaló formátal 50	„ olajjal 32
1 „ fűszertés 50	1 adag ibsánsajt 24
1 „ sertésaraj 24	Vegyes felszolgált 50
1 „ császárkás 24	1 adag cserke sültve 40
1 „ páccsalnyala 40	1 „ liba 40
1 „ sertésnyele formátal 40	1 „ kacsa 40
1 adag pirított és olajjal 32	1 db ezetes ulorka 06

Szófűtkek.

1 db anachoris 04	1 db cecidre-gyára 16
1 „ szarlatás 16	1 „ vajsz-zemlge 16
1 „ mészke 12	1 „ sókár-zemlge 30
1 „ bouillon hering 24	1 „ cecidre-csuhlye 40
1 „ ajkó-gyára 08	1 adag cecidre-csuhlye 50
1 „ keletbengeri hering 30	1 „ oroszai cecidre 16

Sajtok.

Ementali 20	Lipbél 16
Trappista 20	„ körítve 50
Ingvalent 24	Vaj 20
Sourcemburgi 24	Olajcszi 04

Italok-árjegyzéke.

Köbányai részvény mürcsiai sör 28
Ugyanaz, utcai kúnderre 18

Váladi magyar borok.

Fehér asztali bor 80	
Biszlági bor 1	
Egri vörös bor 1	20

Pezsgők.

Lilke Sport 1 üveg 6	
Lilke Casino 1 „ 7	

Pálinka.

Seltérbian 1 pohár 10	
Bortorkály 1 „ 10	

Ásványvizek.

Ártási szikviz 12	Görshabli 50
Mohai Ágnes 30	Ártási 20
Parádi 36	Kristály 30
Salcátor 40	

Baldauk Mátyás.

A Mátyás Pince 1904. január 30-i megnyitásának napján érvényben volt árak (A jubileumi étlap hátoldala)

teraszt létesítettek és h a l a s jellegű étteremként 1950 május 12-én megnyitották az új Mátyás Pincét.

Az eddigi jellegét felváltja a terített asztal. A régi sörözői ételek helyét elfoglalják a halételek és főleg a száلمانéküliek. De nézzünk egy kicsit a számok tükrébe! Az első hónap bevétele 98 000,— Ft. A következő hónapé már 240 000 Ft. A forgalom emelkedése olyan hihetetlennek tűnt, hogy külön ellenőrző bizottság vizsgálta felül. Ilyen körülmények között indult aztán fényes útjára az államosított Mátyás Pince.

A vezetés, karöltve a lelkes dolgozó gárdával mindjobban kihangsúlyozta a magyaros jelleget, mind az ételválasztékban, mind a terítésben. A meginduló külkereskedelmi élet hozta az első külföldi vendégeket, akik a részükre felejtethetetlen órákat nyújtó magyaros vendégszeretnek híret vitték szerte a világba.

Ez az ívelés azonban nem volt töretlen, mert újból jött egy kritikus időszak, éppen 3 évvel ezelőtt, a most avatott híd építésével kapcsolatban. Az épülő híd környékét körülrzárták, felvonultak és a Mátyás Pincét szinte bezárták a saját pincéjébe. A dolgozók egy kis töredéke igyekezett menekülni a süllyedő hajóról, de a többség kitartott és lelkesedése, töretlen optimizmusa bebizonyította, hogy ha valódi vendéglátást nyújtunk, akkor szinte elzárva a külvilágtól, árkon át megközelíthetően sem hagy a vendég sohasem cserben. Legfényesebb bizonyítéka ennek az időszaknak a havi 1 000 000 Ft-os forgalmi eredmény, amelyből 750 000 Ft az ételforgalom.

Vajon mi a Mátyás Pince titka? Külön tanulmányt érdemelne ennek ki-elemzése, de talán röviden ott kell keresnünk, hogy a vezetés és a személyzet minden tagja átitatva a szakma szeretetével magáénak érzi a Mátyás Pincét és maradéktalanul megvalósítja Brillat Savarin örökbecsű ígését: „Vendégül látni valakit annyi, mint felelősséget vállalni a jólétéről mindaddig, míg a fedelünk alatt van”.

Nem véletlen, hogy a dolgozók 55%-a 10 évnél, 30%-a pedig 5 évnél régebben dolgozik már ebben az újjászületett, szép múlttal és jellel dicsekedhető üzletben.

A híd avatása és megnyitása nemcsak a mi életünk egyik felejtethetetlen epizódja volt, hanem egyben a Mátyás Pince további életének jelentős állomása is.

Kodolányi Ferenc